



## **Brief aan de heer Zalm, informateur**

Aan: Tweede Kamer der Staten-Generaal  
Ter attentie van de informateur, de heer G. Zalm  
Postbus 20018  
2500 EA DEN HAAG

Den Haag, 12 juli 2017

Geachte heer Zalm,

Klimaatbeleid is urgent en veelomvattend. Uitvoering van het klimaatakkoord van Parijs houdt in dat het vervoersysteem, de energievoorziening, het landgebruik en de industrie ingrijpend zullen veranderen. Dit moet snel gebeuren. In een recent artikel in Nature<sup>[1]</sup> roepen onderzoekers op haast te maken met de transitie naar een *low carbon economy*. Al in 2020 moeten er concrete stappen gezet zijn. Dat is niet eenvoudig, maar het kan wel.

Nederland kan een forse bijdrage leveren aan de wereldwijde transitie. De Nederlandse economie heeft immers een groot innovatief vermogen. Nederlandse ondernemers zijn gemotiveerd om nieuwe wegen in te slaan. De bio-economie (dat is een economie waarin fossiele grondstoffen zijn vervangen door duurzaam geproduceerde biomassa en reststromen uit de land- en bosbouw, de maritieme en watersector en de voedingssector) is een essentieel onderdeel van de transitie naar een koolstofarme economie. Een kwart van de doelstelling van Parijs kan gerealiseerd worden door de inzet en efficiënter gebruik van biomassa. Even belangrijk is dat de bio-economie economische groei en duizenden nieuwe banen oplevert, ook in sectoren en regio's die het moeilijk hebben.

Veel ondernemers zien de kansen in de bio-economie. En ze zijn aan de slag gegaan. Nieuwe producten (PEF-flessen, biolaminaat, bio-isolatieplaten) en nieuwe materialen (bio-kunststoffen), meestal met betere eigenschappen dan de fossiele varianten. De transitie naar een bio-economie vraagt grote investeringen en ontwikkeling van nieuwe technologie. Nederland heeft de kennis, de infrastructuur en een ideale mix van bedrijvigheid in de sectoren agro, chemie, materialen, logistiek, water, energie, visserij en voeding om koploper te zijn.

De transitie vraagt echter ook een actieve overheid. Het investeringsklimaat voor de bio-economie is nu nog niet goed genoeg. Actie en een lange-termijn perspectief zijn noodzakelijk. De Federatie Bio-economie Nederland is onlangs opgericht om bij te dragen aan een beter investeringsklimaat. Samenwerking tussen sectoren is essentieel. De Federatie Bio-economie Nederland is een platform voor de hele waardeketen, van primaire producenten (landbouw, bosbouw, visserij) tot verwerkers in de voedsel- en veevoersektor, de chemie, de energiesector en gebruikers, bijvoorbeeld in de bouw. De Federatie richt zich daarnaast expliciet op de wetenschap: kennis en onderzoek zijn de motor voor noodzakelijke innovatie. Om het maatschappelijke draagvlak voor de bio-economie te versterken is tegenspraak eveneens nodig. Daarom verwelkomt de Federatie ook NGO's, zodat

gezamenlijk de focus op duurzaamheid gericht wordt. De Federatie wil ook jongeren nadrukkelijk aanspreken: zij moeten in de nabije toekomst kansen creëren en verzilveren. Voor meer informatie over de Federatie Bio-economie Nederland verwijzen wij graag naar onze website: [www.bio-economie.nl](http://www.bio-economie.nl).

De Federatie stelt op 28 augustus in een bijeenkomst met alle aangeslotenen een werkprogramma vast. Op basis van gesprekken met vele betrokkenen doen we nu alvast zes aanbevelingen aan de nieuwe regering om stevig in te zetten op de ontwikkeling van een duurzame bio-economie, ook in EU-verband:

1. Stel een duurzaamheidskader vast voor de inzet van biomassa. Zonder stevige maar werkbare criteria rondom duurzaamheid kan de bio-economie zich niet ontwikkelen, blijft het maatschappelijk draagvlak onzeker en tasten ondernemers in het duister. Bescherming van biodiversiteit is daarbij cruciaal, evenals 'sociale duurzaamheid'.
2. Ontwikkel een breed innovatieprogramma dat de bio-economie stimuleert. De hele kennisketen is hierbij van belang: van fundamenteel en toepassingsgericht onderzoek tot demonstratieprojecten. Thema's kunnen o.a. zijn: algen, zeewier, bio-raffinage en bio-plastics.
3. Draag bij aan de ontwikkeling van markten voor biobased producten:
  - Zorg voor een gelijk speelveld, bijvoorbeeld door uitbreiding van de SDE+ zodat het een innovatiegericht instrument is, niet alleen voor energie maar ook voor biomaterialen en biobased producten.
  - Wees *launching customer*: voer een *bio-preferred* aanbestedingsbeleid;
  - Stel doelstellingen vast en maak afspraken met sectoren/leveranciers over een toenemend aandeel 'bio' voor grote productstromen (bijvoorbeeld verpakkingen, bouwmaterialen)
  - Ondersteun van een label voor biobased producten
4. Neem belemmeringen weg. Bestaande regelgeving bevat helaas nog veel belemmeringen voor transitie naar de bio-economie, bijvoorbeeld in de afvalwetgeving, mestwetgeving en de mededingingsregels.
5. Bevorder samenwerking. Circulair werken vraagt nieuwe vormen van samenwerking over de grenzen van sectoren heen, binnen en tussen provincies, met bedrijven in buurlanden, tussen bedrijven en kennisinstellingen. De rijksoverheid kan bijdragen door kaders te creëren en *best practices* te etaleren.
6. Benut de innovatieve kracht en het organisatievermogen van de land-, tuin- en bosbouwsector. Voorwaartse integratie in de productieketen (het produceren van halffabricaten) is nodig om een betere aansluiting te maken met de chemie in Nederland. Aanpassing van het Europese landbouwbeleid is nodig.

De urgentie is groot. We kunnen de transitie naar de bio-economie niet op de lange baan schuiven. De Federatie Bio-economie Nederland werkt vanuit de overtuiging dat respect voor de schepping, voor de planeet, voor de natuur de belangrijkste leidraad moet zijn voor de economie. We kunnen ons niet langer veroorloven om met de rug naar de natuur te produceren en te consumeren. Wij hopen dat u onze overtuiging deelt en dat u onze aanbevelingen meeneemt in het regeerakkoord.

Wij zijn beschikbaar voor meer informatie en wensen u veel succes en wijsheid.

Met vriendelijke groet, namens de Federatie Bio-economie Nederland,

Dorette Corbey, Roel Bol en Hans Langeveld,  
Initiatiefnemers/bestuurders  
[dorette.corbey@bio-economie.nl](mailto:dorette.corbey@bio-economie.nl)

[1] <https://www.nature.com/news/three-years-to-safeguard-our-climate-1.22201>